

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023 (czerwiec 2023)”.

Spis treści

Spis treści	1
Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel.....	1
Synteza	2
RYNEK PRACY	3
Wykres 1. Zmiana zatrudnienia pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia i relatywnie łatwych do zastąpienia w najbliższych trzech miesiącach	3
Wykres 2. Czynniki wpływające na poziom wynagrodzenia w najbliższych trzech miesiącach	4
Wykres 3. Podstawa decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach	5
Formularz bieżącej edycji badania.....	6
Uwagi metodologiczne	8

Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel

Sektor gospodarki		wg klas wielkości				wg PKD 2007
Przetwórstwo przemysłowe		Do 9 pracujących	10-49 pracujących	50-249 pracujących	250 i więcej pracujących	ogółem sekcja C; działy 10+11+12, 22, 25
Budownictwo						ogółem sekcja F; działy 41, 42, 43
Handel	hurtowy					dział 46
	detaliczny					działy 45+47; grupowania: żywność pojazdy samochodowe
Usługi						ogółem usługi; ogółem sekcje H, I, J, K, L, M, N

Synteza

W czerwcowym, rozszerzonym badaniu koniunktury pytania dotyczyły negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz rynku pracy. Zestaw pytań dotyczący rynku pracy był poprzednio zadawany w marcu br.

Na szczególne podkreślenie zasługują następujące procesy:

Rynek pracy

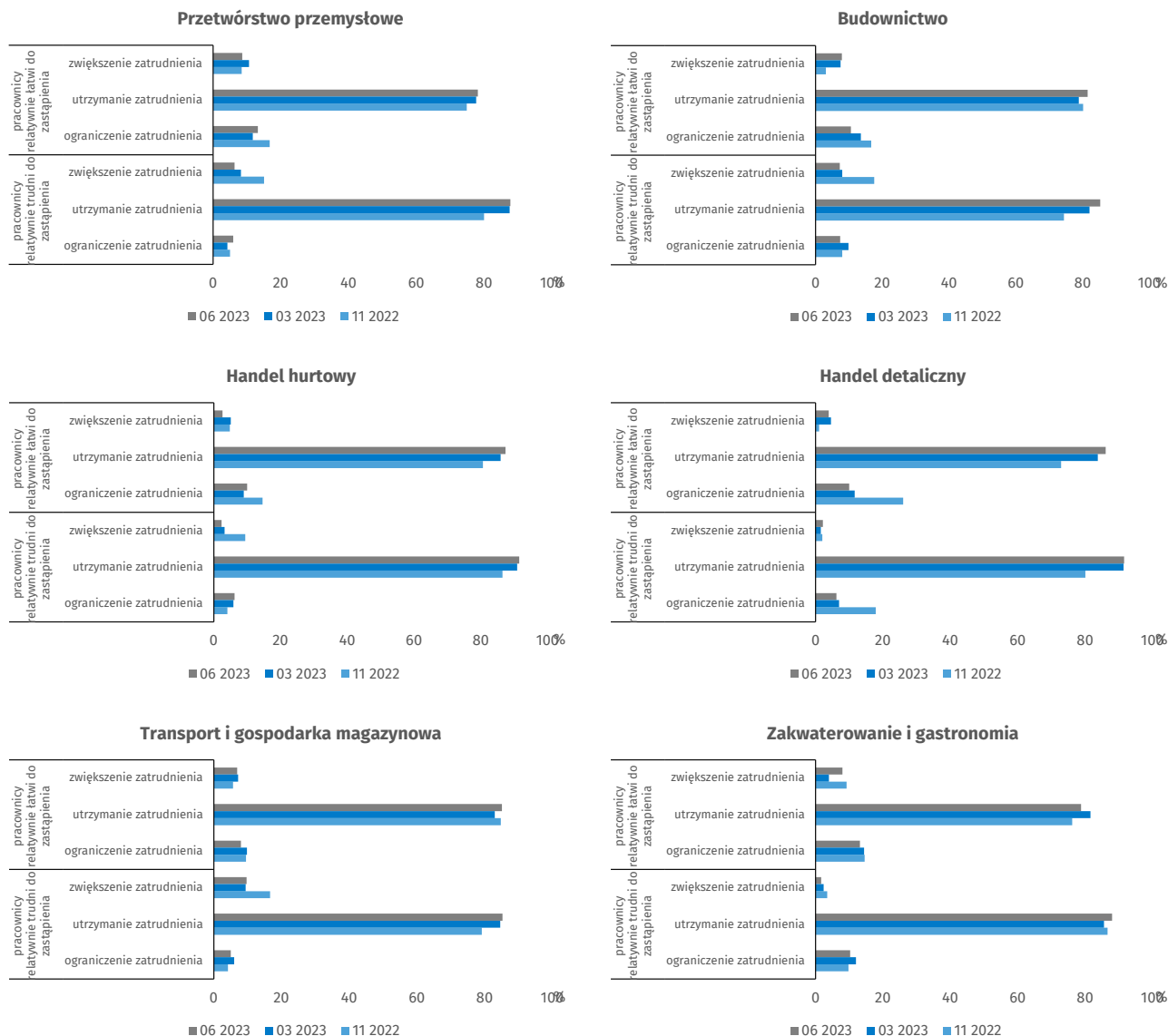
- **W prezentowanych obszarach gospodarki częściej planowane jest ograniczenie niż zwiększenie zatrudnienia pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia.** Obserwowane jest to przede wszystkim w jednostkach handlu hurtowego i detalicznego. W tej grupie przedsiębiorstw można spodziewać się także większego ograniczenia zatrudnienia pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia. Rzadziej niż w marcu br. ograniczenia zatrudnienia zarówno pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia, jak i relatywnie trudnych do zastąpienia spodziewają się firmy budowlane (spadek odpowiednio o 3,0 p.proc. i 2,5 p.proc.).
- **Czynnikami wpływającymi w istotnym stopniu na poziom wynagrodzenia, zgodnie z deklaracjami podmiotów, są sytuacja finansowa firmy i utrzymywanie realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne), jednak w porównaniu z marcem br. oba te czynniki są wskazywane przez mniejszy odsetek przedsiębiorstw.** Na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki najwyższy odsetek odpowiedzi wskazujących zarówno na sytuację finansową firmy, jak i podwyżki inflacyjne występuje wśród jednostek budowlanych (odpowiednio 62,2% oraz 53,3% ankietowanych). Sytuacja finansowa firm jest czynnikiem, którego rola najbardziej maleje w przypadku jednostek handlu detalicznego (spadek wskazań o 10,6 p.proc.), z kolei najwyraźniejszy spadek wskazań na podwyżki inflacyjne zauważyć można w usługach i przetwórstwie przemysłowym (odpowiednio o 10,2 p.proc. i 9,9 p.proc.).
- **W czerwcowych badaniach przeważają oceny wskazujące, że decyzje w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń ankietowani podejmują w istotnym stopniu bardziej na podstawie bieżących danych, a mniej na bazie oczekiwań długoterminowych.** Na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki w oparciu o bieżące dane decyzje podejmuje od 56,4% jednostek handlu detalicznym do 63,4% w przetwórstwie przemysłowym i budownictwie. W porównaniu z marcem br., we wszystkich badanych sektorach gospodarki nastąpił spadek znaczenia oczekiwanych zmian jakie mogą nastąpić w długim okresie w kontekście decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń. Na niższym poziomie agregacji szczególnie zauważalne jest to w przypadku jednostek handlu hurtowego o liczbie pracujących 250 i więcej osób (spadek wskazań o 9,4 p.proc.) oraz w podmiotach budowlanych prowadzących roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (spadek o 9,2 p.proc.).

Wpływ wojny w Ukrainie

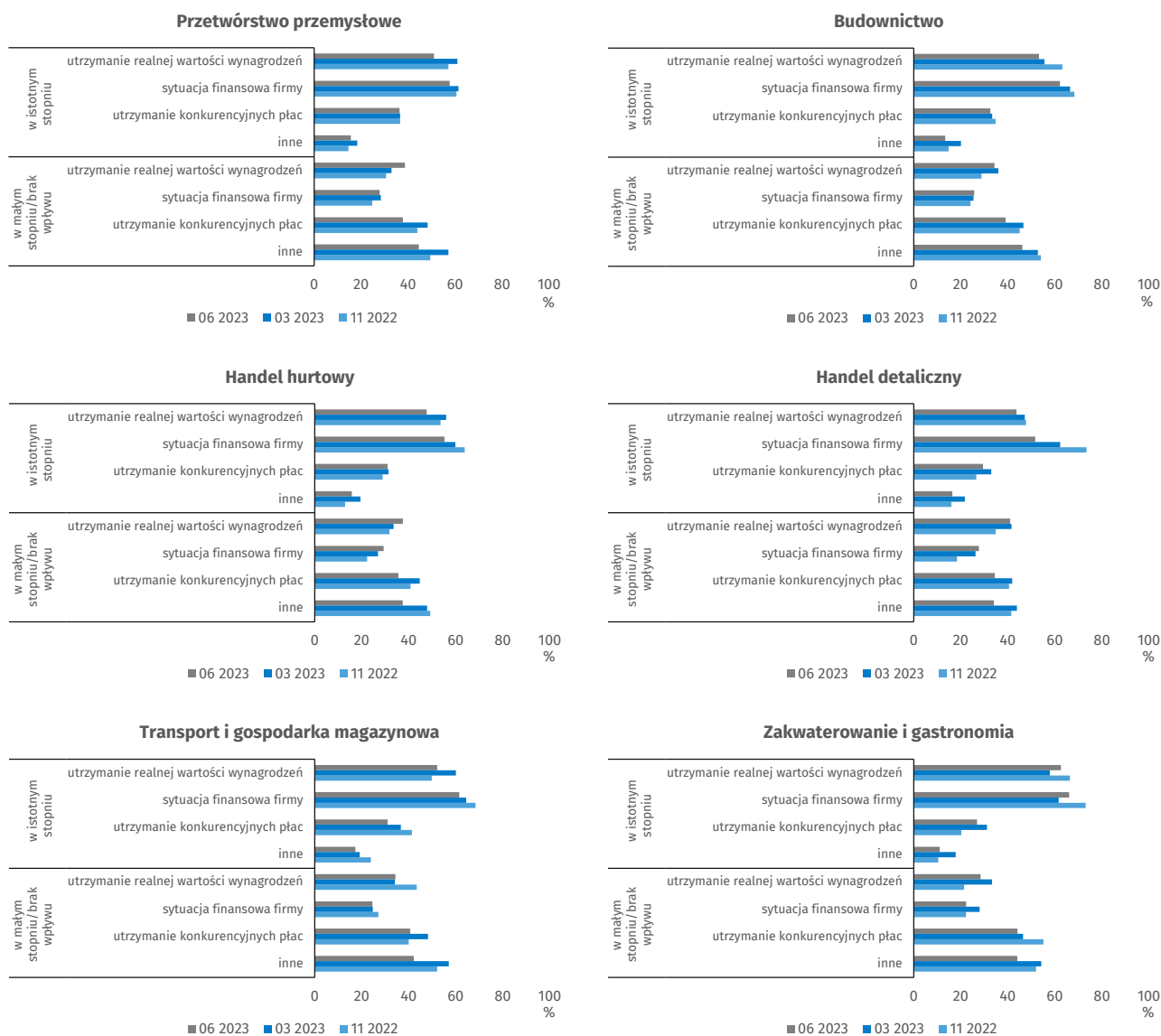
- **W porównaniu z badaniami sprzed miesiąca, w czerwcu br. nie wystąpiły wyraźniejsze zmiany wskazań, co do odczuwania negatywnych skutków wojny w Ukrainie przez ankietowane przedsiębiorstwa. W odczuciu przedsiębiorców najważniejszym negatywnym skutkiem wojny jest nadal wzrost kosztów.** Biorąc pod uwagę główne sektory gospodarki, wyraźniejsze zmiany wskazań na ten wariant odpowiedzi wystąpiły w przypadku jednostek przetwórstwa przemysłowego, gdzie odnotowany jest spadek odsetka podmiotów wskazujących na wzrost kosztów o 3,4 p.proc. Na niższym poziomie agregacji najbardziej widoczny jest on wśród jednostek budowlanych zajmujących się wznoszeniem budynków (spadek o 7,3 p.proc.). Największe zwiększenie odsetka ankietowanych wskazujących na wzrost kosztów zauważalne jest w sekcji obsługa rynku nieruchomości (o 8,2 p.proc.). Przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników z Ukrainy nadal doświadczały ich fluktuacji w związku z wojną, a ich odpływ był generalnie zbliżony do napływu.

RYNEK PRACY

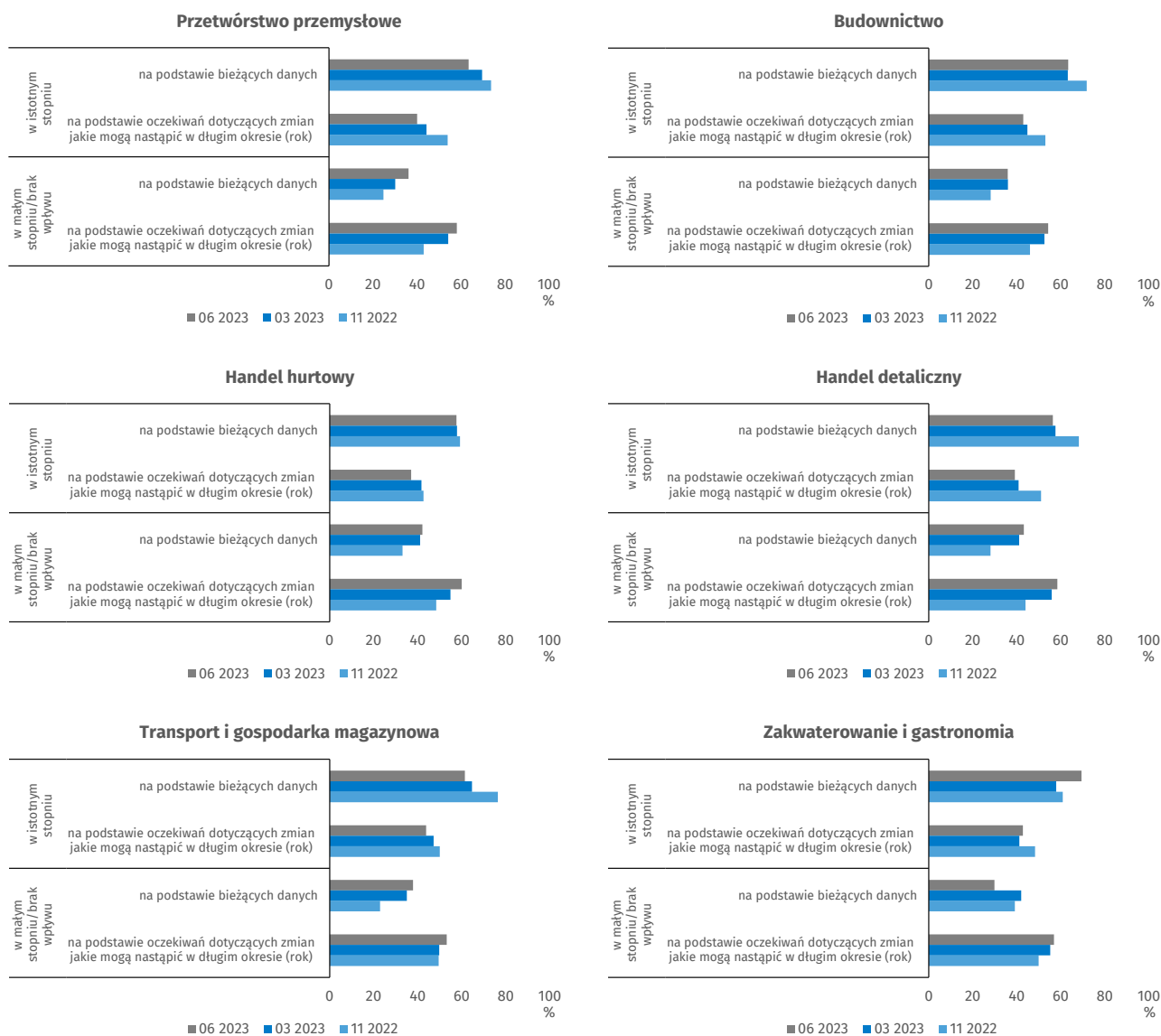
Wykres 1. Zmiana zatrudnienia pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia i relatywnie łatwych do zastąpienia w najbliższych trzech miesiącach

Wykres 2. Czynniki wpływające na poziom wynagrodzenia w najbliższych trzech miesiącach

Wykres 3. Podstawa decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach

Formularz bieżącej edycji badania

Wpływ wojny w Ukrainie

1. **Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczne
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

2. **Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

3. **Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników).

W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”

1. odpływ pracowników z Ukrainy
 - a. nieznaczny
 - b. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
 - a. nieznaczny
 - b. poważny
3. nie dotyczy

Rynek pracy

4. Czy zamierzają Państwo w najbliższych trzech miesiącach:

w przypadku pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia – w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź - w nawiązaniu do pytania o zatrudnienie z części II ankiety „prognoza sytuacji gospodarczej”

1. zwiększyć zatrudnienie
2. utrzymać zatrudnienie
3. ograniczyć zatrudnienie

w przypadku pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia – w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź - w nawiązaniu do pytania o zatrudnienie z części II ankiety „prognoza sytuacji gospodarczej”

1. zwiększyć zatrudnienie
2. utrzymać zatrudnienie
3. ograniczyć zatrudnienie

5. Które z poniższych czynników i w jakim stopniu wpłyną na poziom wynagrodzenia pracowników w Państwa firmie w najbliższych trzech miesiącach:

Dopuszczalne jest zaznaczenie maksymalnie dwóch odpowiedzi w każdej z kolumn („w istotnym stopniu” oraz „w małym stopniu/brak wpływu”)

	w istotnym stopniu	w małym stopniu/brak wpływu
1. utrzymanie realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne)	☐	☐
2. sytuacja finansowa firmy	☐	☐
3. utrzymanie konkurencyjnych płac	☐	☐
4. inne	☐	☐

6. W jakim stopniu Państwa decyzje w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach oparte są:

Proszę zaznaczyć po jednej odpowiedzi w każdym z wariantów

	w istotnym stopniu	w małym stopniu/brak wpływu
1. na podstawie bieżących danych	☐	☐
2. na podstawie oczekiwań dotyczących zmian jakie mogą nastąpić w długim okresie (rok)	☐	☐

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz pogłębionych informacji o aktualnych, kluczowych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej i publikacji, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Większość pytań w dodatkowym module jest niezmienna, część pytań ma jednak charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień. Dopuszczalne są również modyfikacje w celu dostosowania badania do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pogłębionych pytań o aktualne zagadnienia gospodarcze (inwestycje, procesy cenowe, pracownicy).

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Czytelnika na pewne kwestie interpretacji wyników w przypadku pytania o pracowników z Ukrainy. W pytaniu tym dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”.

Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W badaniu proces agregacji i ważenia odpowiedzi respondentów na dany wariant pytania jest dokonywany zgodnie z metodą stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, a opisaną w „Zeszytach metodologicznych: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.